

Брик Іван

„Любушин суд“

ЛННБ України ім.В.Стефаника

00438875 (Z)

10
ІВАН БРИК.

„ЛЮБУШИН СУД“

в українській перекладі Каз. Йос. Турівського

з 1835 р.

Львів. Бібліотека
АН. УРСР

У ЛЬВОВІ, 1919.

З ДРУКАРНІ НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМ. ШЕВЧЕНКА.

ІВАН БРЯК

„ДЮБІШНИ СУД“

з українських перекладів Каз. Нос. Турівського

Із „Записок Наукового Товариства ім. Шевченка“
т. CXXVIII

ІЗДАВНИЦТВО НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМ. ШЕВЧЕНКА

Переді мною розвідка д-ра В. Щурата, п. з.: „Речник незалежності України в 1848 р. о. Василь Подолинський“¹⁾. Розвідка цікава тим, що дає вельми цінний причинок до історії українського відродження в Галичині, відкриваючи виїмково ясно і сміло висказані культурні ідеї та політичну концепцію тої частини української суспільності 40-х років 19 в., якої відважним і отвертим речником явився В. Подолинський. Як автор „*Slowa przestrogi*“, брошури, арестованої мабуть гр. кат. перемиською консисторією, він в 1848 р. стає в обороні національної відрубності українського народу від польського і московського і доказує його право до свободного культурного й політичного життя, право господаря перед напастями і посяганнями гостей-Поляків. Погляди автора не пересічні, аргументація дотепна і проста, але сильна. Та найцікавіше для нас те, що автор брошури високо цінить живу народну мову і вважає її придатною для культурного розвитку народу, а не маючи ніякого довіря до Австрії, хоче України вільної і незалежної та стремить до неї прямо й безпосередньо, або через Славянщину.

Заслужений дослідник приписує найбільший вплив на В. Подолинського Каз. Йос. Турівському²⁾ і то саме у виробленні його високого поняття про українську мову з його відріжнюванням правдивої, живої, народної мови від офіційної мови

¹⁾ Д-р Василь Щурат: На досвітку нової доби, Львів 1919, ст. 134—178.

²⁾ Idem, ст. 177.

тодішньої австрійсько-української партії. Поза тим вплив Турівського міг, по думці автора, зазначити ся ще хіба в історичних поглядах автора „*Ślowa przestrogi*“, взагаліж у його безперервним заінтересованню науковою літературою й публіцистикою, якого свідоцтвом безперечно є те „*Ślowo przestrogi*“.

Вплив Турівського на речника тих суто українських поступових ідей, їх взаїмна щира приязнь, та український переклад „Любушиного суду“ роблять Турівського цікавою фігурою.

Уродив ся в 1813 р. в Тарнаві сяніцького повіта¹⁾. Гімназійні й філософічні науки відбував у Перемишлі й укінчив їх 1832 р. Тоді належав до „Сенату або товариства учених“, основаного серед перемиської гімназійної та теологічної молоді, де своїм талантом і знанням вибив ся на ступень президента. З нагоди процесу „Інститута ім. Осолінських“, при котрім був практикантом від 1832 р., переслухано й покарано його шестидневним арестом. Тодіж директора Інститута, звісного славянофіла Слотвінського засуджено на 12 літ тяжкої вазниці²⁾. Проживав Турівський в Коростенку коло Хирова і в Репеді коло Ліська. У Львові познайомив ся з гуртком Поляків-славянофілів та конспіраторів, зблизив ся теж до національно освідмленої а славянським рухом захопленої української молоді. Знаємо певно, що знав ся із Вагилевичем і Ів. Бірецьким. Блище, навіть у приязни, жив із Яковом Головацьким, котрий його в Репеді відвідував. Через Головацького діставав теж книжки. Познайомив ся із Погодіном в часі його побуту у Львові 1835 р.³⁾ Погодін посилав йому книжки і переписував ся з ним. Знаємо певно, що один лист вислав йому із листом до Івана Вагилевича з дня 27 V (8 VI) 1836 р.⁴⁾.

Коляр у своїм листі⁵⁾ до Як. Головацького, з дня 7 VI 1836 р. пише: „*Litugi że Slawianina od p. Jaszowského nemám. Możete mi snad z něho wypsatí několik znělek tlumačených*

¹⁾ Біографічні дати беру переважно із розвідки д-ра Щурата, де подано, відки вони взяті. При інших відомостях роблю посилки на жерела.

²⁾ Józef Krajewski: *Tajne związki polityczne w Galicyi*, Львів, 1903, ст. 40.

³⁾ *Письма къ Погодину изъ славянскихъ земель*, М. 1879, ст. 536.

⁴⁾ И. С. Свѣтлицкій: *Матеріалы по исторіи возрожденія Карп. Руси*, Львів 1905, ст. 154.

⁵⁾ К. Студинський: *Кореспонденція Як. Головацького в літах 1835—49*, Львів 1909, ст. 5.

od Turowského, abych gá uwiděl gako se z čestiny do polštiny překladatai dá“. Причини цього зацікавлення Коляра належить шукати у листі Головацького до Коляра з дня 29 III 1836 р., в котрім між літературними новинами подані й деякі річи, що мали увійти до „Sławianina“ Яшовського¹⁾. Між ними згадав Головацький про переклад зі „Slavy dcera“ Турівського²⁾. Два листи Турівського до Ганки, один з 29 III 1836 р. по німецьки, другий з 17 V 1836 р. по польськи, оба писані зі Львова, подані проф. Францевом³⁾.

Турівський займав ся історією, етнографією, літературою; живо інтересував ся славянським науковим і літературним рухом, був захоплений славянським романтизмом, переписував ся із славянськими ученими. Як те все пригадує нам двох членів „Трійці“, Турівському близьких, Головацького та Вагилевича!

На Турівським замітний сильний вплив системи славянської взаємности Коляра. Згідно з Коляром Турівський є тої думки, що „bez znajomości pobratymczych narzeczy sławiańskich, nawet własnego języka, dla którego nie tylko żaden światły, ale nawet żaden poczciwy człowiek obojętnym być nie powinien, należycie pojąć nie można“. Далше дає раду: „Niechaj każdy Sławianin prócz ojczystego jednego tylko, najbliższego mu na przykład, pobratymczego narzecza się nauczy, a przekona się wnet, o ile dzielniej, od innych nieumiejących żadnego pobratymczego narzecza, własnym językiem władać będzie i ręczę, że nie zaniedba uczyć się jednego po drugim, dopóki wszystkich sławiańskich narzeczy się nie nauczy“. Nie chodzi tu wszakże o to, пояснює автор, aby każdym sławiańskiem narieczem mówić, ale o to, aby wszystkie sławiańskie pisma czytać i dobrze rozumieć można⁴⁾.

Свої погляди Турівський старав ся перевести, в частині й дійсно перевів у життє: „Ich arbeite bereits — писав Ганці 29 III 1836 р. — seit dritthalb Jahren bei der hiesigen Nationalbibliothek, möchte aber, da ich bereits hinlängliche Gelegenheit gehabt habe mich mit der polischen und kleinrussischen Literatur⁵⁾ vertraut zu machen, auch die

¹⁾ Лист у Нар. чеськїм музеї в Празі; копія в мене.

²⁾ Sławianin, zebrany i wydany przez Stanisława Jaszowskiego, Lw. 1837 р., дві пісні, ст. 166—167.

³⁾ Францевъ: Письма къ В. Ганкѣ, Варшава 1905, ст. 1127—29.

⁴⁾ Sławianin: ст. 167.

⁵⁾ Підчеркнення мої.

Literatur der andern slavischen Schwestersprachen kennen lernen, dazu biethet sich aber hier zu Lande wenigstens nicht so viele Gelegenheif dar, als ich es wünsche. Ich habe beschlossen mich in das meinem Stammlande am meisten verwandte Čechenland zu begeben, und dann, wo Gott will, in die fernerer Slawenländer zu dringen“¹⁾. Турівський має в Бозі надію, що не вважаючи на немалі труднощі й неприємності відвідає „dziewicz-y Sławiańszczyzn y“ і поверне „nie z małym plonem na niwy ojczyste i że wtedy dopiero nie bez prawdziwej dla moich współziomków korzyści będę mógł pracować: Кто терпѣнь, Той спасенъ“²⁾.

Із споріднених славянських мов, найблища була Турівському українська. Вона була йому не тільки найблища; українську народну мову і народну поезію цінив він високо. Ось що читаємо у його вступній замітці до запису українських казок у книжечці „Pisemka“ з 1835 р.: „Недавно тому, як виучуючись різних мов, ми на українську мову, ба, що гірше, на нашу власну не зважали. — Український народ мали ми з огляду на цивілізацію ні за що; ми грішили! Українці, як усі Славяни від непамятних часів, то цивілізований народ, але цивілізації їх задрімало ся було; проснула ся вже, протре собі очі, вибе собі з голови сон. Дух часу звернув нашу увагу на Українців, на українську мову. Показала ся граматики о. Левицького. Спасибі йому! Але о. Левицький вибрав собі не вигідне становище — ждемо иншої української граматики. Зі збірки Вацлава з Ол. пізнали ми дух протонародних пісень, — чи ж проза не заслугоє на увагу? Я взяв ся до збирання українських казок, брав їх живцем із уст оповідача і живцем спольщивши, даю кілька їх публіці. Набивали ми нашу мову на французьке копито і т. д., отже гадаю, що я, вірно придержуючи ся української складні, не прогрішив ся; атжеж українська мова доси зберегла славянську чистість, рожі дівочтва на лицях її не згасли. Посеред инших Славян наші Українці чужого впливу не прийняли — свідком того історія, найбільш очевидним свідком сама українська мова“.

У листі до Ганки з 17 V 1836 р. писав Турівський: „Przygotowując się tedy do podróży zbieram skarby ru-

¹⁾ Францевъ, *op. cit.*, *st.* 1127.

²⁾ *Idem*, *st.* 1129.

skiego języka, abym mógł mieć przyjemność służyć niemi WPanu Dobrodziejowi¹⁾.

Погляд автора на красу, чистість і багатство української мови є тим цінніший, що оснований на справдішнім знанню тої мови. Доси мали ми на се хіба докази посередні: висказ Турівського, що граматики О. Левицького його не вдовольє і що ждемо граматики чистої живої мови; заняття його українською етнографією, збирання казок, пісень, приповідок, колядок, які видає з поясненнями язовими, річевими, культурно-історичними й історично-літературними; читання в українській літературі. До того можнаб додати письмо до Ганки з 29 III 1836 р., де Турівський писав, що міг би в Празі давати лекції „in der polischen und kleinrussischen Sprache, wobei ich auf die tschische und grossrussische Rücksicht nehmen würde“²⁾. От і все.

У Народнім чеськім музеї в Празі зберігаєть ся український переклад „Любушиного суду“ з 1835 р., котрий вийшовши з під пера Турівського є безпосереднім і наглядним доказом його знання української мови.

Рукопис датований 1835 роком і пересланий Ганці Адамом Росцішевським у 1836 р. Вказуючи на Росцішевського, як на того, що міг би дати Ганці блищі дані про його особу, писав Турівський дня 29 III 1836 р., що Росцішевський „Ihnen baldigst meine kleinrussische Uebersetzung des Sud Libusy senden wird“³⁾. Переклад, не друкований доси нігде, переховуєть ся в некаталогованім відділі музею Шафарика.

Звісно, що старочеська фальсифікована поезія видана по т. зв. Короледвірському і Зеленогірському рукописах викликала подив і одушевлення й діждала ся численних перекладів на мови славянські й інші. Перше видання РК зладжене самим Ганкою у 1819 р. з поясненнями і перекладом А. В. Свободи на німецьку мову. RZ виданий перший раз Раковецьким в його Правді Руській 1820 р., а в 1822 в часописі „Krok“ Юнгманами, разом з РК виданий що-йно Ганкою в 1829 р. під спільною назвою Kral. Ruk. RK обіймає 8 пісень епічних і 6 ліричних, RZ дві неповні часті: „Sněmy“ і „Libušin soud“.

Найранші переклади на українську мову належать Маркіянови Шашкевичеві й Іванови Вагилевичеві. По словам Якова

¹⁾ Францевъ, op. cit., ст. 1129.

²⁾ Францевъ, op. cit., ст. 1128.

³⁾ Ibidem.

Головацького М. Шашкевич „переложив також із чеського цілую Королевдовірську рукопись з Судом Любушиним“¹⁾.

В „Русал-ці Днястров-ій“ 1837 р. поміщені переклади із „Корольдворської рукописи“: Китиця, Олѣнь, Лишена і Зазуля. І. Пр. Ковбек в статті²⁾: О Králdworském rukopisu s obzvláštnjm ohledem na ginoslowanské překlady geho“ дав в „rukopisných rusinských překladu P. P. Wahylewice i šaskiě-wice, na okázku bohatstw, hebkosti čerwenoruského podnářečj i geho znamenité podobnosti s češtinou (ст. 373) переклади Шашкевича: Kytyća (ст. 396—7), Roža (ст. 399), Lyšena (ст. 400) і Вагилевича: Kytyče (ст. 397—8), Rožě (ст. 399), Орушчена (ст. 400—1), Súd Lubušin (ст. 409—13). Шашкевичеві переклади, поміщені у „Вѣнку“ 1846 р. ст. 105—110: Китиця, Олѣнь, Рожа, Зазуля, Лишена. Повний переклад RK і RZ, знайдений д-ром І. Свенціцьким у родинному архіві Срезневських, оголосив проф. М. Тершаковець з поясненнями і замітками у Записках Наук. Товариства ім. Шевченка³⁾. Полишаючи на боці переклади RK, займу ся перекладом RZ, а саме „Любушиного суду“.

І. Ковбек згадуючи про польський переклад Л. Семенського, вид. 1836 р., говорить, що „gestě dŕjwe Siemiěnského zebrał se do přewodu Král. Rukop. na rusinském nářečj (t. g. halickoruském) Markian Ruslan Šaskiewicz, buda však bolestnau sewžen chorobau, nedokončil geg, dokončiti však přislíbuge, k čemuž mu srdečně dobrého přegeme zdrawj“⁴⁾. Значить ся, переклад „Любушиного Суду“ в 1838 р. не був ще готовий. Я вповні склонюю ся до думки проф. Тершаківця, що переклад більшої частини RK, а далі і RZ dokonував ся помалу від 1837—1843 р.⁵⁾. Тяжка недуга спинювала роботу до того, що Шашкевич не встиг переложити цілого „Любушиного суду“, а перекладу докінчив Як. Головацький⁶⁾.

Вагилевичів переклад кількох пісень RK і „Любушиного суду“ появил ся у 1838 р. У листі з 3 X 1836 р. писав Вагилевич Шафарикови, що переложив „на наше нарѣче“ „Слово

¹⁾ Вѣнок Русинам на обжинки, Відень 1846, ст. 58.

²⁾ Časopis českého Museum, 1838.

³⁾ М. Тершаковець: Корольдворська рукопись в перекладі Маркіяна Шашкевича. „Записки“ т. LXVIII.

⁴⁾ Op. cit., ст. 367.

⁵⁾ Тершаковець: op. cit., ст. 2.

⁶⁾ Ibidem.

о пльку Игоревѣ“ і „крілеводвореску рукопись“. „Тиѣ оба переложения уже окінченѣ може сегід издам“¹⁾. Тільки до Вагилевича можна віднести вістку Я. Головацького, переслану Колярови дня 15 IX 1835 р.: „Jeden z młodych przyjaciół moich przełożył na język ruski (małoruski) całkowity królowodvorski rękopis. Obiecał przekład ten p. Kaubek posłać do Pragi, gdzie ma być umieszczony między przekładami na wszystkie sławiańskie języki“²⁾. Ковбек писав, що між тим як недуга припинила перекладання Шашкевича „důmyslný Dalibor Nikolič Wahylewič, chtěje škodu nemocj rodáka swého powstałau nahraditi, chopil se péra i mage walnau slowanštiny známost, celý swůg wěrný i práwě doslovný překlad ku konci dowedl“³⁾. На підставі поданих вище звісток можна сказати, що переклад Вагилевича був готовий уже в 1835 р. Переклад Турівського буде, значить ся, значно вчасніший від перекладу „Любушиного суду“ Шашкевича, а рівночасний з перекладом Вагилевича.

Лишаєть ся сказати ще кілька слів про літературну вартість перекладу. Зачнемо від перекладу Вагилевича. Переклад вірний, майже дослівний. Мова тяжка, переповнена чехізмами і староруськими та церковно-славянськими формами. Це й дало Ковбекови причину писати про цей переклад: „Wahylewičůw překlad Ruk. Králov. na rusinském (horinoopólském) nářečj, gimžto lid mluwj w Haliči pod Tatrami i na porječ Dněstru a Sanu — tjm gest důležitějšjm i zanjmawějšjm pro nás Čechy, čjm wjee nás ono swau podobnostj i přibuznostj s češtinau překwapiti musj; neb gestliže nářečj ma-loruské wůbec s našj materštinau hogně a důrazně sauhlasj, to tjm wjee gehu varietas čerwenoruská swou shodau, ba začasté totožnostj zwuku i wýznamu slow čerwenoruských s našj češtinau nade wšecky sestry slowanské se wyznamenáwá“⁴⁾. Така оцінка Ковбека є рівночасно і обезціненнем перекладу Вагилевича, котрого мова взагалі не була вільна від чехізмів, тим більше в перекладі з чеського.

1) У Нар. ч. Муз. в Празі; копія в мене. Порівн. листи до Погодіна з 22 X і 13 XII 1836 р. (Письма къ Погодіну, ст. 624 і 628).

2) У Нар. ч. Муз. в Празі; копія в мене.

3) Op. cit., ст. 368.

4) Op. cit., ст. 370—71.

Значно ліпший переклад Шашкевича, хоч не без хиб. Проф. Тершаковець оцінив його вірно, зазначаючи, що в перекладі є „нешасливим повне респектованне оригінального тексту“, ізза чого задержаний не лиш віршовий розмір чеського тексту, але і увійшов цілий ряд чехізмів. Автор є тої думки, що піетизм, з яким Шашкевич відносився до Короледвірського рукопису, не дозволяв на „якінебудь зміни“, або на „дрібку вільнійший переклад“¹⁾. Що Шашкевич відносився з деяким піетизмом до Кор. Ркп., се правдоподібне. Такий настрій був тоді загальний. Та причини недомагань Шашкевичевого перекладу треба, гадаю, шукати в чому іншому, а саме у чеському первовзорі. Полишаю на боці труднощі, які представляла внутрішня форма чеського тексту, бо їх мусіли поборювати однаково всі перекладчики. „Любушин суд“ є твором Йосифа Лінди. Зложений мовою новочеською, ритмічною прозою, але з поетичним полетом, дістав від Ганки старочеську шату язикову й палеографічну. Ганка старався, як раз RZ, надати позір як найдавнішої старочеської мови, і тому підправив його поважною дозою мови староруської і церковно-славянської²⁾. Інтересно, що се звернуло увагу і Вагилевича, котрий писав Шафарикови у листі з 3 X 1836 р.³⁾, що „на предив в словесех а паче в веѣх настроях язика староческа (а прѣто и нинѣшна) стрѣтиѣ-см нечаянѣ подобя з нашим нарѣчїем“. Ні староруські, ні церковно-славянські слова і форми не вражали надто Шашкевича й Вагилевича, які були з тими мовами на свій час добре обізнані. Ізза того і лишали вони їх у своїх перекладах, як щось своє, зрозуміле. Не малу роль грала тут також не тільки невиробленість нашої тодішньої літературної мови⁴⁾, але і язикова традиція, яка вязала Шашкевича, а ще більше Вагилевича.

Турівський не мав, навіть у приближенню, такого знання староруської і церковно-славянської мови, як Шашкевич і Вагилевич. На ньому не лежала тягаром ніяка язикова традиція. Турівський навчився української мови від простого народу, серед якого жив і на ту мову переклав „Любушин суд“.

Переклад Турівського стоїть язиково безперечно найвище. Хоч і він придержувався десяти-складового вірша оригіналу

¹⁾ Op. cit., ст. 3—4.

²⁾ Stručné dějiny literatury české, 1910, Dr. Jan i Dr. Arne Novák, ст. 147—148.

³⁾ Нар. чеськ. муз., копія в мене.

⁴⁾ На це звернув увагу й проф. Тершаковець, op. cit., ст. 3.

і наслідком того місцями пожертвував поправністю мови, то все таки переклад його вільніший та дає зразок чистої, живої мови, навіть із провінціалізмами ліського повіта, як: вшиткі = всі вадять ся = сварять ся, меджи = між і т. д.

Переклад Турівського, хоч писаний, на жаль, латинкою, являєть ся вельми інтересною і цінною языковою пам'яткою з доби українського відродження в Галичині. Щоби дати змогу оцінити той переклад, даю місцями паралельний переклад Шашкевича, згідно Головацького. Перекладу Вагилевича, языком маловартного, не угляднюю.

Д о д а т о к.

Sud Libuszy

perewiw na ruskij jazyk Kazimir Josef Turowskij (Turowski) Lach wi Lwowi 1835 roku.

Oj Weltawo, czomu mutysz wodu¹⁾,
Czomu mutysz wodu sibropinu?
Cy t'ia luta rozwijała bura
Kruhom z neba zesypawszy tuczu,
Zelenym horam zmywszy holowy,
Zolotopisku rozemywszy hłynu?

*

Jakżeby ja wody ne mutyla,
Koł śia z sobow wad'iat ridni brat'ia,
Ridni brat'ia o witne d'idyctwo
Oj wad'iat śia duże między sobow,
Lutyj Chrudosz na Otawi krywij,
Otawi krywij zolotonosznij,
Stahlaw chrobryj na zymnij Radbuži,
Oba brat'ia, Klenowyczi oba
Staroho rodu Popela hałuzy,
Kotryj byw s Czecha pryszow polkamy
Czerez try riki w seši bujni krai.

*

Pryletila družna lastiwońka,
Pryletila wid krywoj Otawy,
Śila na wikonce rozłożyste
W witnim zolotim libuszynim śidli,
W witnim śidli świtlim Wyszehradi;
Zawodyt i narikaje smutno.

*

Jak uczuła jeich ridna sestra,
Ridna sestra w libuszynim dwori,

¹⁾ У Шашкевича:

„Ой Волтаво, про що мутить воду,
Про що мутить воду сріброніу?
Чи тя люта розвоїнила буря
тучу з небес зсынавши широких
гор зелених сполокавши главы,
глин наливши золотонісочних?
Якже мені води не мутити
Коли-сь сварят два родимі братя
рідні брата за отця дідичтве.
Дуже-сь сварят помежи собою...

Prosyť kniaźnu w świtlim Wyszehrad'i,
 Pered porohom uczynyty sprawu.
 I przyzwaty bratiw jej oboch,
 I sudyty jeich po zakonih.
 Każe kniaźna wyprawyty posły
 Po Żutosława wid Lubycey biłoj.
 Hde (rozpostert'i) sut kraśni dubrowy,
 Po Lutobora hde werch dobrosławskij,
 Hde śia Wriytycew Laba napawaje,
 Po Ratibora wid hir Krekonoszi.
 Hde Trut lutoho zahładyw smoka,
 Po Radowana wid Kameno-mośta,
 Po Jarożira wid hir wodopłynnych,
 Po Strezibora wid Szawy ładnoj,
 Po Samoroda z Myzy sribronosnoj,
 Po wśi kmety, lechi i władyki.
 Po Chrudosza i Stahława bratiw
 Rozwadženych o witne didyctwo.

*

Jak śia znesły lechi i władyki
 W Wyszehradi (w libuszynim sidli)
 Koždyj stanuw po swojij starszyni
 Kniaźna w biłonkim stanula szmatońku
 Na stіл wjiciwskij w sławnim sobori.
 Dwi rostropni diwki (koło nei)
 Wyuczeńi dobri worożyli.
 U jednoj doszki prawodatni,
 Druha mecz maje krywdy karajuczij.
 Protiw nych połomiń prawowistnyj,
 A pid nymy światosudna woda.
 Recze kniaźna z stoła zołotoho:
 „Moi kmety, lechi i władyki!
 Zrobit sprawu ot sym obom brat'iom,
 Kotri o swoje wad'iat śia d'idyctwo,
 O d'idyctwo witne między sobow.
 Cy po zakonih wieczni żywych bohiw,
 Hodyt śia razom obom panowaty,
 Cy im śia riwnow rozd'ilyty mirow.
 Moi kmety, lechi i władyki,
 Rozsud'itże moi wypowidy,
 Cy po waszim sut ony rozumi.
 Isły po waszim ne budut rozumi,
 Riecz wam, nowym staraty śia sudom,
 Rozwadženych pohodyty bratiw.

*

Sklonyły śia lechi i władyki,
 I poczaly tycho howoryty,

Howoryty tycho między sobow,
 I chwałyty jej wypowiedy.
 Lutohor z dobroślawskoho werchu
 Wstaw i symy howoryw słowamy:
 „Sławna kniažno z wijejskoho stoła!
 My zważyły twoi wypowiedy,
 Zberaj hołosy teper po starszyńi“.

*

I sudni d'iwki zberały hołosy,
 Zberały jeich w świateje naczynia,
 I wyklykaty dały jeich lechom.

*

Wstaw Radowan wid Kameno-mosta,
 Wziaw hołosiw chesło prohladaty,
 Wyklykowaty bilszynu w narid,
 W narid na zbori buduczij:
 „Oba ridni brat'ia Klenowyczi,
 Staroho rodu Popela hałuzy,
 Kotryj byw s Czecha pryjszow polkamy
 Czerez try riki w seśiu bujnu zemlu!
 Tak zhod'it sia na waszim d'idyctwi:
 Budete mu razem panowaty“.

*

Wid krywoi wstaw Chrudosz Otawy,
 Po wutrobi żowt' mu sia rozlala,
 Wszytki stawy tr'asły sia z lutosty;
 Rukow machnuw, ryknuw jarym turom:
 „Sly¹⁾ w hñizdi žmyja pot'iatam bidońka,
 Hirko mužom, sly państwo newisty!
 Mužom hodyt sia panowaty mužom,
 Najstarszyj prawo do d'idyctwa maje“.

*

Wstala Libusza z stoła zołotoho,
 Recze: „Kmety, lechi i władyki!
 Czujete wszytki moje pohañbienia;
 Sud'it že prawo sami po zakoñi.

¹⁾ У Шашкевича згл. Головацького:

Горе птицям, сли в их гнѣдѣ змя,
 Горе мужам де жена владнує!
 Мужу мужам владнувать подоба,
 Первѣткови спадѣ дати, се правда.
 Встала Любуша в золотого стола,
 Рече: Кмети, лехи и владики!
 Чуєте мою осьде поганьбу
 Судѣт сами по закону правду...

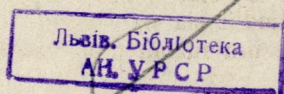
Ja wam ne budu swarb bilsze sudyty.
Sobi riwnoho wyberajte muža,
Niej wam panuje (kołom) ze żeliza.
Ruka d'iwocka słaba panowaty“.

*

Wstaw Ratibor wid hir Krekonoszi,
I jaw słowamy howoryty symy :
„Ne riez nam prawa hladatay u Nimcyj,
U nas prawo po światim zakoni,
Kotryj naszi prynesły wijciowe
W seši — — (bujni krai)“.

Przypisek tłumacza: Pisownia polska s tą tylko różnicą.

1) że współgłoski wtedy tylko mięknią przed i, jeżeli naznaczone są :
('); 2) że w należy wymawiać jak u.

11102

PA

0, 95

Wasiław Rasthor widi diu Rasthor
I jaw słowami powołył syny
Nie pier nam prawa hładały u Niemcy
U nas prawo po awiatu chłopi
Kolej nasz pynęk wjowaw
W seji (inni)...

Przypisek tłumacza: Pisownia polska z 14 tylko różnica
1) że współgłoski wiodły tylko między przel i 1) cali naznaczone są
(?) 2) że w daleki wymawiać jak u

Wasiław Rasthor widi diu Rasthor
I jaw słowami powołył syny
Nie pier nam prawa hładały u Niemcy
U nas prawo po awiatu chłopi
Kolej nasz pynęk wjowaw
W seji (inni)...

Wasiław Rasthor widi diu Rasthor
I jaw słowami powołył syny
Nie pier nam prawa hładały u Niemcy
U nas prawo po awiatu chłopi
Kolej nasz pynęk wjowaw
W seji (inni)...

Wasiław Rasthor widi diu Rasthor
I jaw słowami powołył syny
Nie pier nam prawa hładały u Niemcy
U nas prawo po awiatu chłopi
Kolej nasz pynęk wjowaw
W seji (inni)...

Wasiław Rasthor widi diu Rasthor
I jaw słowami powołył syny
Nie pier nam prawa hładały u Niemcy
U nas prawo po awiatu chłopi
Kolej nasz pynęk wjowaw
W seji (inni)...

ДЛ 6612

Брик Іван

Любушин суд"